

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av byggnaderna på kv Almen 6, Smedjegatan 11 och 13 i Jönköping

Linderson, Hans

2014

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2014). *Dendrokronologisk analys av byggnaderna på kv Almen 6, Smedjegatan 11 och 13 i Jönköping*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2014:32). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

28 mars 2014

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2014:32
Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV BYGGNADERNA PÅ KV. ALMEN 6,
SMEDJEGATAN 11 OCH 13 I JÖNKÖPING

Uppdragsgivare: Fastighets AB, Att. Eric Ekblad, Box 2232, 550 02 Jönköping

Område: Jönköping Prov nr: 61804-812 Antal sågprov: 9 varav 13 debiteras

Dendrokronologiskt objekt: Väggvirke lägsta nummer på respektive vägg är nederst provtaget

Resultat:

Dendro-Id	Prov nr, Smedjegatan 11 eller 13 V=väst, Ö=öst	Träd- slag	Antal år; (antal radier annat än 2)	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta års- ring i provet	Beräknat Fällningsår V=Vinter- halvår
61804	1, 11 v	Tall	68+ew	Sp 47, W	1809+ew	Juni 1810
61805	2, 11 v	Tall	126	Sp 44, ej W	Ej datering	-
61826	3, 11 v	Tall	41	Sp 31, W	Ej datering	-
61807	4, 11 v	Tall	59	Sp 39, ej W	Ej datering	-
61808	5, 11 ö	Tall	119	Sp 48, W	1809	V 1809/10
61809	6, 11 ö	Tall	212	Sp 72, nära W	1590	1605 ± 15
61810	7:13 v	Tall	311	Sp 104, W	1686	V 1686/87
61811	8:13 v	Tall	59	Sp 34, W	1810-llw	Juli-aug 1810
61812	9:13 v	Tall	94	Sp 43 nära W	1809	1810 ± 1

Kommentarer till den dendrokronologiska analysen

Smedjegatan 11 och 13

Undersökningen berör virke som daterar den aktuella byggnaden men även virke som har återanvänts från andra äldre byggnader. Båda byggnaderna har virke som är avverkat **sommaren 1810**, vilket är de yngsta dateringarna i byggnaderna. Ett eller två timmerstycken är avverkade **vinterhalvåret 1809/10**.

Återanvänt virke, prov 6 och 7

Minst två timmerstycken har mycket högre ålder än ovan nämnda men med vitt skilda dateringar, vilket visar att skilda konstruktioner har återanvänts. Prov 6 har försiktigtvis daterats till år 1590-1620, mest sannolikt är virket avverkat år **1590-1600**. Prov 6 och 7, är de enda som kan korsdateras med varandra. Bådas innersta årsring är bildad på 1370-talet och dateras bäst med spånen på den gamla boden i Ingatorp. Prov 5 är sannolikt ett återanvänt timmer.

Det är en ovanlig sammansättning på virket i de båda byggnaderna, trots att de bör vara uppförda samtidigt så daterar endast det virke som inte ursprungligen är avsett för byggnaderna varandra. De övriga förefaller vara hämtade från vitt skilda ståndorter i Vätterns södra dräneringsområde.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet.

Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891 (mobil)